

Zelená infraštruktúra ako účinný nástroj na zmierňovanie dôsledkov zmeny klímy

Ľubica Midriaková Zaušková

Slovenská agentúra životného prostredia

www.sazp.sk

***Nepriaznivé dôsledky zmeny klímy a možnosti proaktívnej
adaptácie - riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody***

Zvolen 17. – 18. októbra 2022

Prečo zadržiavať vodu v krajine?

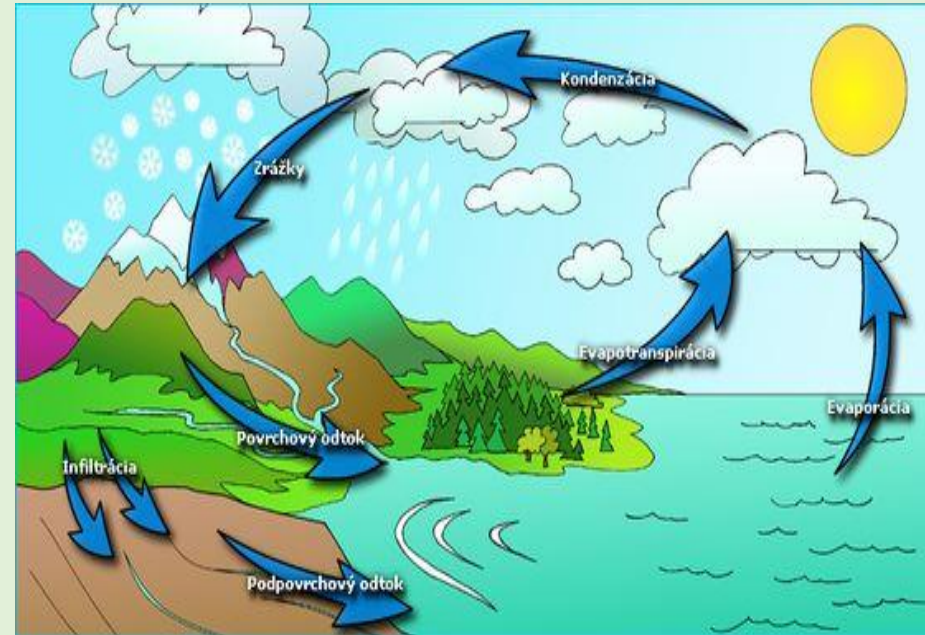
podpora biodiverzity

podpora ekosystémových služieb

eliminácia sucha

eliminácia povodní

Kľúčová úloha lesného ekosystému pri zadržiavaní vody v krajine

Vplyv lesa na:

- zadržiavanie vody
- hromadenie vody
- spomalenie odtoku vody
- vyrovnanosť odtoku
- kvalitu a hygienu vody

Pôdochranné funkcie lesa:

- ochrana pôdy vodnou a vetrovou eróziou
- protizosuvná
- brehoochranná
- protilavínová

Lesnatosť Slovenska 41,3% (2020), resp. 45,7 % vrátane tzv. bielych plôch

Čo ohrozuje les a plnenie jeho funkcií?

- až 99 % všetkých reálnych strát zeminy v lese pochádza zo zemných približovacích ciest

Nelesná drevinová vegetácia v poľnohospodárskej krajine

Podiel NDV v nížinnej oblasti Slovenska je 2-3 %

Absencia opatrení na zadržiavanie vody a protieróznych opatrení

Opatrenia na zadržiavanie vody v poľnohospodárskej krajine

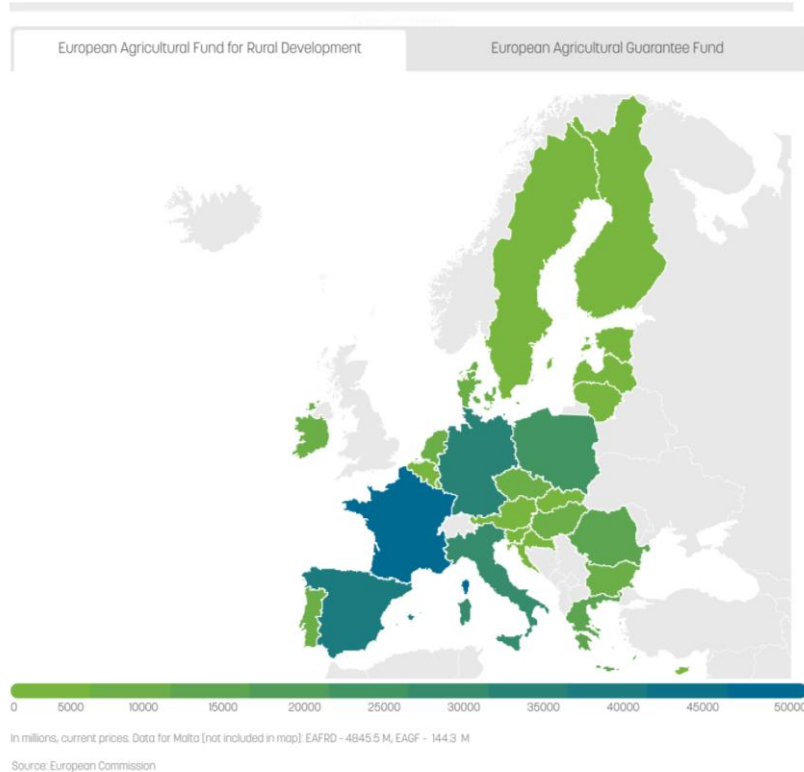
Opatrenia na zadržiavanie vody v poľnohospodárskej krajine

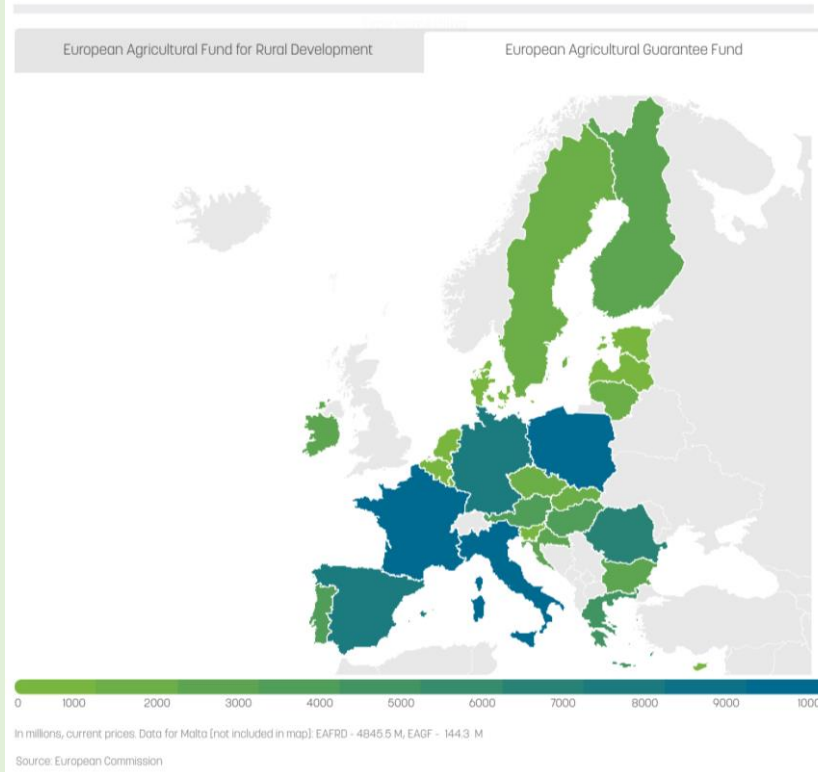

Mäkké opatrenia - zákony, kódexy, agrodotácie...

Breakdown of CAP funding per member state

Breakdown of CAP funding per member state

- plochy ekologicky prospešného vplyvu
- Greening
- Pravidlá krížového plnenia
- Ekoschémy
- Európska zelená dohoda

...

SPP- I. pilier – Priame platby
Slovensko v 2023 – 2027
získa 2,04 miliardy eur,
410 mil. ročne

SPP- II. Pilier- Programy rozvoja vidieka
Slovensko v 2023 – 2027 získa 2,05
miliardy eur + 758 mil. od štátu,
411 mil. ročne

Zelená infraštruktúra

„Zelená infraštruktúra je prepojenou sieťou zelených plôch, ktoré zachovávajú hodnoty a funkcie pôvodných a prírode blízkych ekosystémov a poskytujú ľuďom rôzne formy úžitku a prospechu“ (zelené miesta alebo modré - tzv. modrá infraštruktúra)

Prvky zelenej infraštruktúry

- územia NATURA 2000
- chránené územia
- prvky ÚSES
- zdravé ekosystémy s vysokou prírodnou hodnotou lesné komplexy, lúky, nelesná drevinová vegetácia mokrade,...)
- obnovené ostrovčeky biotopov
- ale aj človekom vytvorené prvky ako sú napr. ekodukty, vegetačné strechy, dažďové záhrady, ...

Kontext zelenej infraštruktúry je vidiecky - prímestský - mestský

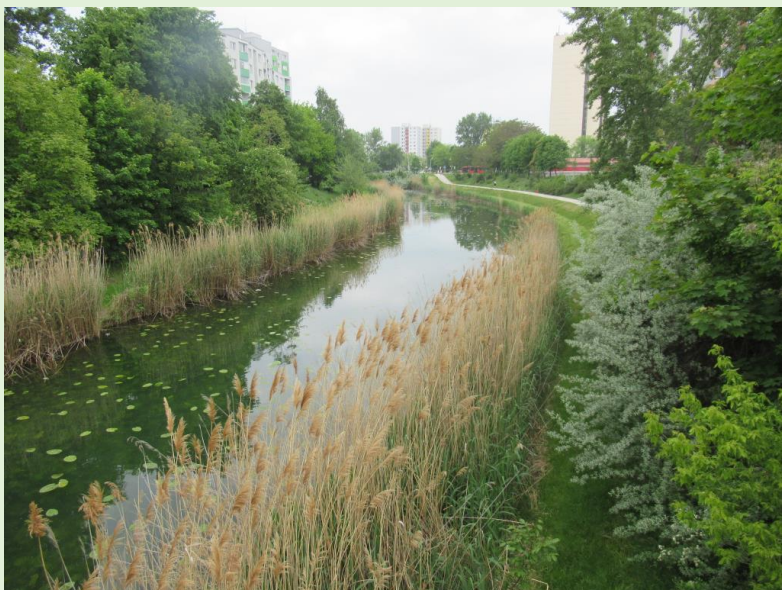

Zelená infraštruktúra v sídlach miest

Riešenia zelenej infraštruktúry sú obzvlášť dôležité v mestskom prostredí-

- viac ako 60 % obyvateľov EÚ

- zvyšky prírodných a poloprírodných ekosystémov (lesné, mokradné spoločenstvá, prvky ÚSES, chránené územia vrátane území NATURA 2000, lesoparky

- ľudskou činnosťou vytvorené plochy zelene v sídlach (verejná, vyhradená a súkromná zeleň)

parky, parčíky

zeleň ulíc

zeleň obytných bloků

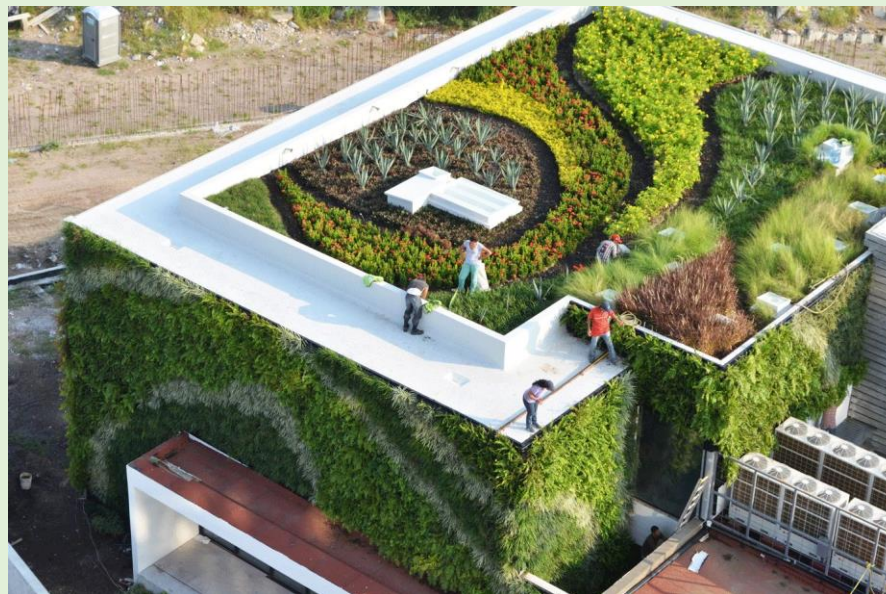

námestia - mobilná zeleň, kvetinové výzdoby

- **umelé (často mimoúrovňové) prvky zelene (zelená stena, vertikálna záhrada, zelená strecha)**

regulácia hydrologického cyklu

umelé vodné prvky

Vyhradená zeleň - školské, športové, kúpeľné areály, detské ihriská...

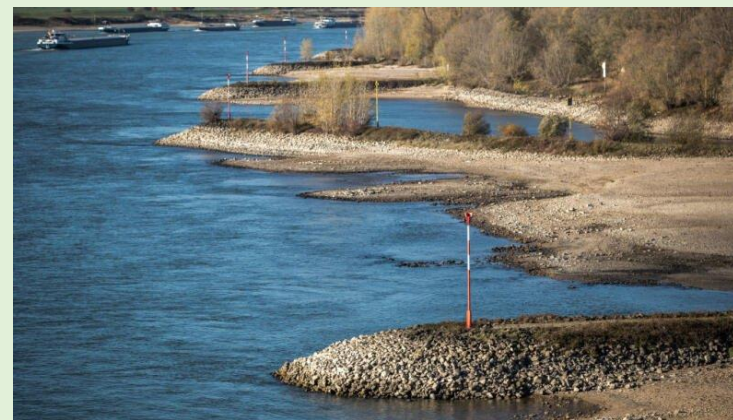

Vyhradená zeleň – pietne miesta, cintoríny

Dôsledky zmeny klímy a kaskádové efekty

Odporúčania

- uplatňovať komplexnosť, nadrezortnosť a nadhľad – krajinnoekologický prístup
- uplatňovať opatrenia na zadržiavanie vody a ochranu pôdy v rámci celej krajiny (lesnej, poľnohospodárskej a urbánnej)
- zlepšiť medziodborovú komunikáciu a spoluprácu
- uplatňovať postupy integrovaného manažmentu krajiny na úrovni povodí
- dodržiavať zákony, predpisy, kódexy... v praxi
- uplatňovať adaptačné opatrenia na zmenu klímy uvedené v strategických dokumentoch
- ide o komplex opatrení, prioritne využívať zelenú a modrú infraštruktúru, ako aj tzv. mäkké opatrenia

Ďakujem za pozornosť

<https://www.sazp.sk/projekty-eu/infoaktivita/kalendar-udalosti-hap6-zmena-klimy/6-2-8-zelena-infrastruktura-a-jej-vyznam-v-protipovodnovej-ochrane-publikacia.html>

<https://www.sazp.sk/zivotne-prostredie/starostlivost-o-krajinu/zelena-infrastruktura/zelena-infrastruktura-v-procese-adaptacie-na-zmenu-klimy.html>